26vra00075

Voorstel Gemeenteraad

Datum B&W vergadering:	22-09-2026
Datum Raadsvergadering:	09-11-2026
Afdeling:	Directie
Raadscie:	BSM
Portefeuillehouder:	Christine van Basten – Bodin
Steller:	Lara Lucassen

Onderwerp

Beek Samen Weerbaar 2026 - 2030

Korte inhoud

Met dit voorstel wordt het beleidskader ‘Beek Samen Weerbaar 2026-2030’ ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad. Het beleidskader beschrijft de ambitie, uitgangspunten, bouwstenen, governance en financiële kaders voor het versterken van de maatschappelijke weerbaarheid van de gemeente Beek. Uitgangspunt is dat inwoners, maatschappelijke partners, ondernemers en gemeente gezamenlijk beter voorbereid zijn op langdurige verstoringen van essentiële voorzieningen, waarbij inwoners worden gestimuleerd om zich niet alleen zelf voor te bereiden, maar ook afspraken te maken over hoe zij elkaar in hun directe omgeving kunnen ondersteunen.

Het beleidskader bouwt voort op bestaande landelijke, regionale en lokale initiatieven en biedt een meerjarig en adaptief kader voor de verdere ontwikkeling van de maatschappelijke weerbaarheid in Beek.

De gemeente wacht daarbij echter niet op de volledige landelijke uitwerking. De lokale voorbereiding, de continuïteit van de gemeentelijke organisatie, het bereiken en voorbereiden van inwoners en partners en de lokale vertaling van regionale en landelijke kaders vragen, mede gezien de toenemende geopolitieke onzekerheid, om tijdige inzet. De eerste uitvoeringsfase start daarom in 2027.

Naast de uitvoering van ons beleidskader blijft Beek zich inzetten voor passende rijksfinanciering. Tegelijkertijd worden de continuïteit van de gemeentelijke organisatie en de praktische voorbereiding in de kernen niet door het Rijk georganiseerd. De voorgestelde reserve van maximaal € 200.000 maakt het mogelijk om deze lokale voorbereiding gefaseerd ter hand te nemen, binnen de door de gemeenteraad vastgestelde financiële kaders. Externe bijdragen voor dezelfde activiteiten verminderen de benodigde inzet van gemeentelijke middelen.

Bijlage 1: Beleidskader Beek Samen Weerbaar 2026 – 2030

Aanleiding

De gemeente Beek werkt al geruime tijd aan het versterken van de maatschappelijke weerbaarheid van haar inwoners. Daarbij wordt voortgebouwd op landelijke en regionale ontwikkelingen en campagnes, zoals Denk Vooruit, en op lokale initiatieven en bewustwordingscampagnes die de gemeente uitvoert, ondersteunt en als gidsgemeente mede ontwikkelt. Daarmee kiest Beek voor een actieve en voorbeeldstellende rol in het versterken van de voorbereiding op langdurige verstoringen van vitale voorzieningen. Dit sluit aan bij de koers uit het beleidskader, waarin Beek als gidsgemeente voortbouwt op bestaande initiatieven en inwoners stimuleert zich goed voor te bereiden.

De samenleving is tegelijkertijd steeds afhankelijker geworden van vitale voorzieningen zoals elektriciteit, drinkwater, internet, mobiele telefonie, betalingsverkeer en logistiek. Ontwikkelingen zoals extreem weer, cyberincidenten en langdurige uitval van voorzieningen laten zien dat de gevolgen van verstoringen ook lokaal merkbaar kunnen zijn. Tijdens dergelijke situaties kunnen overheid en hulpdiensten niet overal tegelijk aanwezig zijn. Daarom is het van belang dat inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers en de gemeente zelf beter voorbereid zijn en elkaar waar mogelijk kunnen ondersteunen. Het beleidskader sluit daarbij niet alleen aan bij het landelijke uitgangspunt van zelfredzaamheid gedurende de eerste 72 uur, maar introduceert nadrukkelijk ook het principe van samenredzaamheid: de kracht van een gemeenschap die naar elkaar omziet en elkaar ondersteunt wanneer de omstandigheden daarom vragen.

De urgentie zit niet alleen in de dreiging, maar vooral in de benodigde voorbereidingstijd. Lokale netwerken, alternatieve communicatie, continuïteitsafspraken en een schaalbaar concept voor noodsteunpunten kunnen niet tijdens een langdurige verstoring alsnog worden opgebouwd. Uitstel tot alle landelijke financiering en kaders definitief zijn, vergroot daarom het lokale risico en maakt het moeilijker om toekomstige rijksmiddelen doelgericht te benutten.

Beek beschikt over een sterke sociale basis met betrokken inwoners, actieve verenigingen, maatschappelijke organisaties, ondernemers en het programma Burger!Kracht. Deze bestaande netwerken vormen een stevig fundament waarop wordt voortgebouwd. Het beleidskader kiest er nadrukkelijk voor om bestaande structuren, samenwerkingsverbanden en initiatieven te versterken en alleen nieuwe structuren te ontwikkelen wanneer dat noodzakelijk blijkt.

Met het beleidskader Beek Samen Weerbaar 2026-2030 kiest de gemeente voor een meerjarige en programmatische aanpak. Het beleidskader geeft richting aan de ontwikkeling van de maatschappelijke weerbaarheid, biedt bestuurlijke en financiële kaders en vormt de basis voor een integraal projectplan. Door de uitvoering te baseren op een lokale nulmeting, afhankelijkheidsanalyse en gap-analyse ontstaat een aanpak die duidelijke richting geeft, maar tegelijkertijd wendbaar en adaptief blijft. Hierdoor kunnen nieuwe landelijke of regionale ontwikkelingen, opgedane ervaringen en lokale inzichten gedurende de looptijd worden verwerkt zonder de strategische koers uit het oog te verliezen. Dit sluit aan bij het uitgangspunt uit het beleidskader om te leren en aan te passen binnen de door de raad vastgestelde doelen en kaders.

Overwegingen

Met het beleidskader Beek Samen Weerbaar 2026-2030 kiest de gemeente Beek voor een programmatische en integrale aanpak om de maatschappelijke weerbaarheid duurzaam te versterken. Daarbij wordt voortgebouwd op bestaande landelijke, regionale en lokale initiatieven en bewustwordingscampagnes die de gemeente uitvoert, ondersteunt of als gidsgemeente mede ontwikkelt. Uitgangspunt is dat bestaande netwerken, voorzieningen en samenwerkingsverbanden worden versterkt en met elkaar worden verbonden, voordat nieuwe structuren worden ontwikkeld. Hiermee ontstaat een samenhangende aanpak waarin zelfredzaamheid en samenredzaamheid centraal staan. Een belangrijke pijler daarbij is een meerjarige communicatie- en bewustwordingsaanpak, waarmee inwoners herhaaldelijk worden geïnformeerd en geactiveerd om zich voor te bereiden en binnen hun eigen straat, buurt, vereniging of netwerk afspraken te maken over onderlinge ondersteuning.

Een belangrijke pijler binnen de uitvoering is een meerjarige communicatie- en bewustwordingsaanpak. Hiermee worden inwoners niet eenmalig geïnformeerd, maar gedurende de looptijd herhaaldelijk geactiveerd om zich praktisch voor te bereiden en binnen hun eigen straat, buurt, vereniging of netwerk afspraken te maken over hoe zij zichzelf en elkaar tijdens een langdurige verstoring kunnen ondersteunen. Daarbij wordt aangesloten bij bestaande lokale netwerken, vertrouwde communicatiekanalen en maatschappelijke organisaties, zodat de boodschap breed wordt gedragen en lokale zelf- en samenredzaamheid duurzaam wordt versterkt.

Rijk, veiligheidsregio en gemeente hebben ieder een eigen rol. Het Rijk is aanspreekbaar op landelijke regie, kaders en passende financiering. VRZL heeft een eigenstandige rol in regionale crisisbeheersing, multidisciplinaire coördinatie, regionale ondersteuning en de aansluiting van noodsteunpunten op de crisisorganisatie. Beek werkt hiermee samen en benut gezamenlijke kennis, voorzieningen en inkoop. Er komt geen parallelle crisisorganisatie en Beek financiert niet uit deze reserve wat al door VRZL wordt bekostigd.

De lokale vertaling blijft nodig: weten welke gemeentelijke processen bij uitval door moeten gaan, wie in de kernen bereikbaar is, hoe inwoners zonder digitale middelen informatie krijgen en welke afspraken met zorg, welzijn, verenigingen en ondernemers uitvoerbaar zijn. Landelijke financiering neemt deze lokale uitvoering niet over. De VNG-handreiking over weerbaarheid en de Zuid-Limburgse pilot ondersteunen juist deze samenwerking tussen gemeenten, veiligheidsregio en partners.

Het uitgangspunt 'geen knaken, geen taken' blijft de inzet richting het Rijk: Beek accepteert met dit besluit geen onbegrensde nieuwe taken of structurele lasten zonder dekking. Voorbereiding op de lokale gevolgen van uitval kunnen wij echter niet opschorten totdat de verdeling van rijksmiddelen vaststaat. Daarom kiest Beek nu zelf voor een begrensde, incidentele investering in lokale paraatheid. Ook zonder aanvullende rijksmiddelen blijft die investering begrensd door de raadsautorisaties; nieuwe verplichtingen worden dan geprioriteerd, beperkt of opnieuw voorgelegd.

Het beleidskader kiest voor een gefaseerde en adaptieve aanpak. De uitvoering start met een lokale nulmeting, een afhankelijkheidsanalyse en een gap-analyse. Op basis hiervan worden prioriteiten bepaald en uitgewerkt in een integraal projectplan. Hierdoor kunnen maatregelen worden afgestemd op de lokale situatie en beschikbare capaciteit. De eerste fase (analyse) start uiterlijk in januari 2027 en de uitkomsten hiervan bepalen welke vervolginvesteringen daadwerkelijk noodzakelijk zijn.

Het beleidskader beschrijft acht samenhangende bouwstenen die gezamenlijk invulling geven aan de versterking van de maatschappelijke weerbaarheid: sterke inwoners, sterke kernen, netwerken en vrijwillige inzet, noodsteunpunten, gemeentelijke continuïteit, samenwerking, leren en oefenen en communicatie en bewustwording. Deze bouwstenen vormen de basis voor de verdere uitwerking in het projectplan. Communicatie en bewustwording hebben daarbij een verbindende rol en ondersteunen de activering van inwoners en partners binnen de overige bouwstenen.

Door eerst de beleidsmatige kaders vast te stellen en de uitvoering vervolgens uit te werken in een integraal projectplan ontstaat een meerjarige structuur die richting geeft aan de ontwikkeling van de maatschappelijke weerbaarheid. Tegelijkertijd blijft de uitvoering wendbaar, zodat nieuwe landelijke en regionale ontwikkelingen, ervaringen uit de praktijk en de resultaten van de nulmeting, afhankelijkheids-analyse en gap-analyse gedurende de looptijd kunnen worden verwerkt binnen de door de gemeente-raad vastgestelde kaders.

Financiële overwegingen

Voor de uitvoering van het beleidskader *Beek Samen Weerbaar 2026–2030* wordt voorgesteld een tijdelijke bestemmingsreserve te vormen van maximaal € 200.000. Hiervoor wordt eenmalig een bedrag van € 200.000 vanuit de algemene reserve gestort. De financiële verwerking hiervan vindt plaats in de Slotrapportage 2026.

Een bestemmingsreserve past bij het meerjarige en ontwikkelende karakter van de opgave. De reserve biedt financiële ruimte om gedurende de looptijd gericht te investeren in maatregelen die bijdragen aan de maatschappelijke weerbaarheid van Beek. Het bedrag van € 200.000 vormt daarbij het financiële kader en is geen bestedingsverplichting.

De acht bouwstenen uit het beleidskader blijven het inhoudelijke vertrekpunt. Het beschikbare financiele kader vraagt echter om prioritering en fasering. De lokale nulmeting, afhankelijkheidsanalyse en gap-analyse vormen daarom de basis voor de verdere inzet van middelen. Op basis daarvan wordt bepaald welke maatregelen de hoogste prioriteit hebben en binnen het beschikbare budget kunnen worden uitgevoerd.

Als eerste denkrichting ligt de nadruk op de continuïteit van de gemeentelijke organisatie, een gerichte lokale communicatie-inzet en het operationaliseren en beproeven van één noodsteunpunt in het gemeentehuis. De definitieve prioritering wordt mede bepaald op basis van de uitkomsten van de analyses.

Na de nulmeting wordt voor het college inzichtelijk gemaakt welke prioriteiten binnen het beschikbare financiële kader realiseerbaar zijn, welke onderdelen beperkter of later kunnen worden uitgevoerd en waar eventueel aanvullende middelen nodig zijn wanneer een hoger ambitieniveau gewenst is.

De concrete inzet van de middelen wordt uitgewerkt in het integrale projectplan. De inhoudelijke basis hiervoor is terug te vinden in de paragraaf *Financieel kader* van het beleidskader ‘Beek Samen Weerbaar 2026–2030’ (bijlage 1).

Om een beeld te geven van hoe de verdeling in middelen er ongeveer uit ziet is hieronder een indicatieve financiële oriëntatie opgenomen:

Bestedingscategorie	Oriëntatie	Toelichting
Programmaorganisatie, nulmeting, analyse en ontwerp	€ 40.000	Tijdelijke coördinatie, lokale nulmeting, afhankelijkheids- en gap-analyse, participatie, projectbeheersing en verantwoording.
Zelf- en samenredzaamheid en communicatie	€ 40.000	Lokale vertaling van Denk vooruit, doelgroepgerichte voorlichting, praktische hulpmiddelen, bijeenkomsten en gedragsondersteuning.
Noodsteunpunten en offline informatie	€ 40.000	Evaluatie, dekkingsanalyse, pilots, beperkte noodzakelijke inrichting, offline middelen en beproeving van een schaalbaar concept.
Vrijwillige inzet, training en oefeningen	€ 15.000	Alleen voor aantoonbaar benodigde inzet: oefeningen, verzekering, herkenbaarheid, oefeningen en evaluatie.
Gemeentelijke continuïteit en partnersamenwerking	€ 50.000	Aanvullende maatregelen voor kritieke processen, alternatieve werkwijzen en gezamenlijke voorbereiding met partners.
Monitoring, evaluatie en beperkt onvoorzien	€ 15.000	Metingen, tussenevaluatie, eindevaluatie, actualisatie en beperkte onvoorziene programmakosten.
Totaal financieel plafond	€ 200.000	De beschikbaarheid van het plafond betekent niet dat het volledige bedrag moet worden besteed.

Voorgesteld wordt op de reserve als volgt vast te stellen:

Naam:	Bestemmingsreserve Beek Samen Weerbaar 2026-2030
Doel:	Het faciliteren van de uitvoering van het beleidskader Beek Samen Weerbaar 2026-2030
Voeding:	Eenmalige storting van € 200.000 vanuit de algemene reserve
Looptijd:	2026-2030
Beschikking:	Uitgaven passend bij het doel van de reserve
Beschikkingsbevoegd:	Het college van B&W voor uitgaven die passend zijn binnen het doel van de reserve

Beslispunten

1. Het beleidskader Beek Samen Weerbaar 2026-2030 vast te stellen;
2. Een tijdelijke bestemmingsreserve Beek Samen Weerbaar 2026-2030 te vormen van maximaal € 200.000;
3. Een eenmalig bedrag van maximaal € 200.000 te storten in de bestemmingsreserve Beek Samen Weerbaar 2026-2030 en dit bedrag te dekken uit de Algemene reserve, waarbij € 200.000 geldt als maximaal bestedingsplafond en niet als bestedingsverplichting;
4. De financiële consequenties te verwerken in de Slotrapportage 2026.

Beek,
BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN BEEK,

Paul de Jonge	Christine van Basten-Boddin
Gemeentesecretaris	Burgemeester

Besluit Gemeenteraad

De raad van de gemeente Beek;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 25-08-2026;

Besluit:

1. Het beleidskader Beek Samen Weerbaar 2026-2030 vast te stellen;
2. Een tijdelijke bestemmingsreserve Beek Samen Weerbaar 2026-2030 te vormen van maximaal € 200.000;
3. Een eenmalig bedrag van maximaal € 200.000 te storten in de bestemmingsreserve Beek Samen Weerbaar 2026-2030 en dit bedrag te dekken uit de Algemene reserve, waarbij € 200.000 geldt als maximaal bestedingsplafond en niet als bestedingsverplichting;
4. De financiële consequenties te verwerken in de Slotrapportage 2026.

Beek, 01-10-2026
GEMEENTERAAD,

Guliël Erven	Christine van Basten-Boddin
Raadsgriffier	Voorzitter